

Ужинський Михайло Юрійович
старший викладач Інституту мистецтв,
Рівненський державний гуманітарний університет,
голова Рівненського осередку Спілки звукорежисерів
України, здобувач, Національна
академія керівних кадрів культури і мистецтв
e-mail: mishykas@gmail.com

**ЗАРОДЖЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ РІВНЕНЩИНИ:
кінець XVIII – початок XX ст.**

У статті розглядається генеза театральних традицій на Рівненщині. порушена проблема дослідження перших аматорських гуртків та театральних колективів, їх впливу на патріотичне, просвітницьке і естетично-культурне виховання волинян.

Ключові слова: театр, спектакль, театральне мистецтво, культурне життя, театральна труппа.

Ужинский Михаил Юрьевич, старший преподаватель кафедры эстрадной музыки Института искусств Ровенского государственного гуманитарного университета, соискатель Национальной академии руководящих кадров культуры и искусства

Зарождение театральных традиций Ровенщины: конец XVIII – начало XX ст.

В статье рассматривается генезис театральных традиций на Ровенщине. Поднята проблема изучения первых самодеятельных кружков и театральных коллективов, а также их влияния на патриотическое, просветительское и эстетическо-культурное воспитание волинян.

Ключевые слова: театр, спектакль, театральное искусство, культурная жизнь, театральная труппа.

Uzhynskiy Mykhailo, senior lecturer of the pop music. the Art Institute of Rivne State Humanitarian University, PhD-student, the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts.

The origins of Rivne theatrical traditions: the end of the XVIII – the beginning of the XX century

Rivne theater past has a peculiar historical destiny. It was a difficult and thorny way of the artists. The Complete social conditions, national oppression retarded the development of the theater business, which had to become a professional one, as it happened in many other European cities. For centuries the people from Western Ukraine contributed to the Ukrainian theatrical culture. Gradually, the theatrical traditions appeared from different rites, games, entertainments. All these forms of popular culture open the great opportunities for developing folk stage creativity. The Volyn original rites were not created in isolation from the rites of other nations with whom the Ukrainians are linked by common long-term cultural ties.

The goal of the article is to analyze the beginning of the formation and establishment of Rivne region theatrical traditions, to determine their influence on Ukrainian culture, the development of the native language and volynyan national consciousness.

In 1778, Prince Józef Lubomirski (1751 – 1836), who owned at that time Rivne, allowed the citizens to arrange folk entertainment in his park. There was the theater. The first permanent theater in the Rivne region was established in 1783 in the Lyubomirki palace in Dubno. At first the troupe had a small building, It was headed by Polish theatrical figure from Warsaw Wojcech Boguslavskiy (1757 – 1829).

There were difficult conditions at the beginning of the XIX century after the third partition of Poland and Volyn transition to Russia. Those events reflected on the development of the cultural life of the region center Rivne, Volyn province. But Rivne land remembered and honored the tradition of organizing amazing theatrical performances. The second city was Ostrog, had been known as the cultural center of Ukraine. There were the academy and the printing press, school theater. At the beginning "school drama" and school declamation appeared there. Recitation according to the modern poetics of the school theater were divided into two categories such as class and holidays. They recite a poetry without any stage decorations, but in some cases, the moderate stage design allowed. It was found out that there was also a theater at Jesuit College in 1726 – 1742.

The first decade of the XX century was marked by economic rise and cultural uplift of Rivne. Men's Gymnasium and Real school could have theater groups and stage performances, the participation in them was an honor. There were also amateur groups of other nationalities such as Polish, Jewish, Russian, Czech. The Creative life in Rivne intensified with the opening of the new theater building. You could see and listen to the drama, comedy, opera, and even concerts of the well-known creative teams on the stage. The wandering corpses on tour started to visit Rivne. The First World War did great harm to the further development of the theater business. The touring theaters disappeared, the local amateur drama groups almost stopped working. During the revolution and civil war theater life in the city stopped. In 1920 Western Ukraine joined Poland, Rivne became a district center. In the city cultural life was largely "imported". After the civil war there were many artists in exile who made their living concerts, the vast majority of them were mediocre quality. Volyn Ukrainian theater was rather respectful among the touring troupes. It was headed by the direction of Pevnog (? – 1940) from Lutsk. This theatre had a traditional Ukrainian ethnographic, historical, social and domestic repertoire, which was popular in Volyn.

Analyzing the theatrical traditions of that period, we can make some conclusions. The art institutions lacked professionalism, artistic integrity, excellence in directing and acting. Everything rested on amateur enthusiasm with a strong desire not to lose the national art treasures that had been destroyed for the recent time. fate of artists in the formation of the Ukrainian theater in Rivne region was not easy, yet it existed, did, flashed, and then fading again born for giving peo-

ple hope, enthusiasm, patience and faith in the future of theater arts. The theatrical Arts of Rivne region, in that period, was the link that connected people in the hours of happy contemplation of action, whose name was the art. Due to theater-goers people saw not only their miserable everyday life, but also to take off happiness and destruction of hope, strong love and fierce hatred. Many of those days the cultural workers of Rivne's theater managed to survive in those days, only because they saw on the stage of life with all the joys and troubles, believed that everything would pass and after the chaos and failure, the peace of mind would come.

Key words: theatre, performance, theatrical art, cultural life, theatrical troupe.

Аспекти театральних традицій Рівненщини мають своєрідну історичну долю. Важким і тернистим був шлях митців. Складні соціальні умови, національні утиски гальмували розвиток театральної справи, яка повинна була стати професійною, як це було в багатьох інших містах Європи. Протягом століть мешканці Західної України, зокрема Рівненщини, вносили свою частку в скарбницю української театральної культури. Поступово з різних обрядів, ігор та розваг – колядок, гаївок, купальських гулянь, весільних ритуалів тощо – створюються й народжуються театралізовані видовища, сценічні дієства з елементами реквізиту, бутафорії, костюмів. Усі ці форми масової культури відкривали широкі можливості для прояву народної сценічної творчості. Самобутні й оригінальні в своїй основі волинсько-польські обряди й традиції створювалися не ізольовано від обрядів й традицій інших народів, з якими українці пов'язані спільними довготривалими культурними зв'язками.

Мета статті – проаналізувати початок формування і становлення театральних традицій Рівненщини, визначити їх вплив на українську культуру, розвиток рідної мови та національної свідомості волинян.

У 1778 році князь Ю. Любомирський (1751–1836), який володів на той час містом Рівне, дозволив громадянам у своєму парку, який на той час набув характерних рис англійського стилю, влаштувати народні розваги: обжинки, свято Івана Купала, великодні гуляння. Тут містився і театр, яким керував польський актор З. Мілевський (?–?). На його сцені виступали заїжджі мистецькі колективи з Польщі, а іноді і мешканці міста з вертепом. Після відкриття у Рівне початкової школи, у якій навчалися переважно діти із заможних міщанських сімей, театр почав розвиватися бурхливіше. Частина з учнів брала участь у виставах, але трупа складалася здебільшого з обдарованих кріпаків.

Перший стаціонарний театр на Рівненщині був облаштований 1783 року (проіснував до 1860 років) в палаці князів Любомирських у місті Дубно. Трупу, яка перебувала спочатку у невеличкому приміщенні, очолив запрошений із Варшави В. Богуславський (1757–1829) – польський театральний діяч. В творчому колективі з рівним успіхом ставилися як опери, було частково оновлене лібрето опери "Ощасливлена убогість" М. Каменського (1734–1821) з життя народу із використанням польського музичного фольклору написано і поставлене ще у 1778 році; так і театральні п'єси, переважно на один акт, за творами зарубіжних драматургів В. Шекспіра (1564–1616) "Марні зусилля кохання", "Приборкання норвовливої", П. Бомарше (1732–1799) "Севільський цирюльник", "Весілля Фігаро", Г. Лессінга (1729–1781) "Мінна фон Барнгельм, або солдатське щастя". До складу творчого колективу входили: малочисельний хор (25–30 осіб), слід зазначити що організація хорових колективів в Україні була свого роду виявом національного пробудження; та невеличкий оркестр з інструментами – кобза, бандура, ліра, торбан, цимбали, сопілка, скрипка, бубон. Пізніше в Дубні було споруджено ще одне, більше ніж у Варшаві, приміщення міського театру, де з успіхом виступали і італійські співаки. Цим театром і надалі у 1785–1790 роках керував В. Богуславський [8].

Складні умови, що склалися на початку ХІХ століття, після третього поділу Польщі і переходу Волині до Росії, позначились також на розвитку культурного життя повітового центру Рівне Волинської губернії. Але на Рівненській землі пам'ятали і шанували традиції, з любов'ю організовували мистецькі видовища, що базувалися на етнографії й місцевому фольклорі. Народний театр також розвивався, його майстерність зростала переважно у роботі над творами народної драми, п'єсами: І. Котляревського (1769–1838) "Наталка-Полтавка" з органічно вхожими в текст піснями й музикою, та традиційними народними українськими інструментами (кобза, бандура, цимбали, колісна ліра та іншими), "Енеїда" – в традиціях давнього українського бурлеску з елементами музичного фольклору, водевілем "Москаль-чарівник" насиченого пісенною стихією; М. Старицького (1840–1894) музичній комедії "Різдвяна ніч" – лібрето М. Старицького за М. Гоголем (1809–1852), музика М. Лисенка (1842–1912), інсценізацією твору Е. Ожешко (1841–1910) "Зимовий вечір", водевілем "Як ковбаса та чарка, минеться і сварка" з вокальними та музичними сценами; І. Карпенка-Карого (1845–1907) "серйозними комедіями" "Мартин Боруля", "Сто тисяч", "Хазяїн", ідейно-естетичний контекст яких переплетений з великим пластом фольклорного матеріалу, та багато інших театральних постановок. Ніякі заборони царської влади нездатні були перешкодити розвитку театральних традицій і згуртованості аматорів.

Так, у 1900 році в селі Вільгір (тепер Гоцанського району Рівненщини) під орудою вчителя В. Борткевича (? – ?) було створено драматичний гурток, який почав свою роботу над вертепною виставою і здобув великий успіх у глядачів. Невдовзі вони почали працювати над п'єсою І. Котляревського "Наталка Полтавка", згодом цей колектив вже мав у своєму репертуарі ще декілька вистав: "Шельменко-денщик", "Сватання на Гончарівці" Г. Квітки-Основ'яненка (1778–1843), відомо що автор грав на флейті та фортепіано, і цілком зрозуміло чому ці твори були насичені народними піснями й гумором, які втілювались на сцені; "Наймичка" І. Карпенка-Карого. Колектив також не припиняв ставити вистави на біблійську тематику, яка була більше зрозумілою широким масам. Проіснував цей гурток до 1908 року [1, 9].

Ще раніше, у 1899 році, у місті Корці вчителька М. Ненадкевич (? – ?) організувала "Товариство аматорів літератури і театрального мистецтва". Режисером цього колективу став М. Іванов (?–?), який закінчив курси в музично-драматичній школі М. Лисенка й отримав дозвіл на роботу. Колектив новоствореного театру був у скрутному матеріальному становищі: не вистачало фінансування, бракувало декорацій, костюмів, бутафорії. Проте було велике бажання створити український професійний театральний колектив. Робота розпочалася в хаті-читальні, а незабаром – показ першої вистави "Наталка Полтавка". Через кілька років згуртувався постійний акторський колектив, який зміцнів матеріально і перейшов в нове реконструйоване приміщення. Напівпрофесійний театр мав на той час трієсті музики (дві скрипки, цимбали, сопілку, бубен), кравця для пошиття костюмів та господарника, відповідального за все театральне майно. Колектив припинив свою діяльність з початком Першої світової війни [6].

Крім театру в Корці, у цей же період діяв театральний колектив у місті Острозькому під керівництвом П. Заячківського (? – ?). Театральний колектив був заснований у 1913 році і діяв до 1939 року. На відміну від колективу в місті Корець, він складався переважно з представників місцевої інтелігенції. Остріг здавна відомий – як культурний центр усієї України. Там була заснована у 1576 році Острозька академія, князем Костянтином-Василем Острозьким. Історія становлення театрального мистецтва тут почалася ще в XVI столітті. Тоді, поруч із слов'яно-греко-латинською школою (академією) та друкарнею діяв шкільний театр, де на початку з'являється віршована "шкільна драма" та шкільна декламація. Декламації згідно з тогочасними поетиками шкільного театру поділялися на дві категорії – класні і святкові; вони виконувалися без сценічної атрибутики, однак в окремих випадках, за урочистих обставин, помірне сценічне оформлення допускалося. Декламації могли мати форму привітань, надгробних промов, написів, послань. До найбажаніших тем належали герби або їх елементи, історичні та найновіші події (війна, укладення миру, коронація тощо). Зразком української шкільної декламації був поетичний різновид панегірика – "плач" за назвою "Лямент дому княжат Острозьких над зешлим с того свята ясне освещением князатем Александром Костантиновичем, князатем Острзским, воеводою Волинським" написаного Дем'яном (Доміаном) Наливайком (?–1627) церковним придворним священиком і письменником, викладачем та діячем Острозького культосвітнього осередку. Можна припустити, що цю декламацію виконували на похоронах Олександра Острозького учні Острозької академії [4]. Вже досліджено, що в 1726–1742 рр. в Острозі активно працював театр при єзуїтському колеґіумі. 1726 року на його сцені йшла п'єса "З пошукань мудрости в трагедіях Едипа", а 1727 р. – вистава "Про польського магната Болеслава Кривоту". Цей театр ставив твори лише латинською мовою. У сценічній дії брали участь не тільки учні, а й відомі вчені та викладачі академії. Іван Франко у своїй праці "Русько-український театр" пише: "Можна припустити, що основана греко-руська академія в Острозі була коли не першим, то все-таки в тім часі головним розсадником релігійної драми" [5, 84].

Перше десятиліття ХХ століття ознаменоване економічним злетом та культурним піднесенням Рівного: з'явилася Києво-Брестська залізниця, шосейна дорога, електростанція, це сприяло і заснуванню аматорських театральних колективів. Рівненські чоловіча гімназія і реальне училище, мали змогу утримувати театральні гуртки і ставити вистави, участь в яких була престижною. Існували також аматорські колективи інших національностей – польської, єврейської, російської, чеської. Містяни відзначалися неабиякою любов'ю до театру, з повагою сприймали будь-які мистецькі видовища, основані на музичній творчій діяльності, які здебільшого мали сутність фольклорно-етнографічного спрямування. Ця народна творчість, що зародилася в далекій давнині, має підґрунтя історичної основи усієї світової художньої культури, джерело національних художніх традицій, виразник народної самосвідомості. Саме через театралізовані дійства, насичені музичним фольклором, волиняни і зберігали свою національну свідомість. Популярними були так звані пісні-ігри з елементами театральних дійств: "Просо", "Коза", "Маланка", "Печене поросся"; а також великий театралізований обряд весілля, а у зимову пору – вертеп.

Творче життя в Рівному активізувалось з відкриттям 2 лютого 1908 року нової кам'яної будівлі театру (старий дерев'яний театр згорів влітку 1906 року), збудованого за власний кошт знаного в місті підприємця Лейби Зафрана (? – ?) на 400 посадочних місць. Прем'єрним показом була оперета С. Джонса (1861 – 1946) "Гейша" у постановці Б. Бродерова (? – ?). На сцені театру можна було побачити й почути драми, комедії, опери, а то й концертні програми за участю відомих на той час творчих колективів. На гастролі до Рівного почали приїжджати мандрівні театри зі Східної України та Польщі. Не минали місто і такі митці, як актриса В. Комісаржевська (1864–1910), трупи П. Саксаганського (1859 – 1840), артисти Київської опери, Київський польський театр, мандрівний Єврейський театр Х. Гільдорфа (?–?), який згодом став стаціонарним Рівненським театром і розміщувався у приміщенні перебудованої синагоги. Проіснував цей театр до 1936 року [2].

Широко практикувалось на рівненській сцені проведення бенефісів акторів, режисерів. У 1909 році відбувся перший бенефіс керівника театру М. Маркова (? – ?), з нагоди десятиріччя сценічної діяльності. Для участі в урочистостях він запросив відому трупу П. Саксаганського з власним оркестром до складу якого входили: ліра, кобзи, бандури, торбана, скрипки, сопілка, дримба, бас, бубон. Тоді було поставлено "Запорожець за Дунаєм" С. Гулака-Артемовського (1813–1873). У бенефісі брали участь майстри з "Товариства російсько-українських опереткових акторів" під керівництвом А. Чернова (? – ?). "Товариство ..." здійснило постановку вистави "Сватання на Гончарівці" Г. Квітки-Основ'яненка та інші. Окремі з них не пройшли цензуру і були заборонені.

Перша світова війна завдала великої шкоди подальшому розвитку театральної справи. Не стало мандрівних та гастролуючих театрів, майже припинили свою діяльність і місцеві аматорські драматичні гуртки. Під час революційних подій та громадянської війни 1917–1920 років театральне життя призупинилось. З березня 1921 року Волинь стала офіційно складовою частиною Польщі, Рівне повітовим центром. Мирний період між двома війнами, відносно стабільне життя, дещо відновило господарсько-економічні ресурси краю, а з ними і театральні традиції [7].

Поступово, на початку 20-х років минулого століття, у Рівному, Дубні, Здолбунові, Острозі, Костополі, а потім в інших містечках і селах почало діяти культурно-освітнє товариство "Союз Українок", існували також Українське літературно-мистецьке товариство ім. Лесі Українки, товариство "Просвіта", єврейське товариство "Тарбут". Ці культурно-просвітницькі осередки допомагали фундаментації театральних традицій, створювати народні театри, організували концерти та театральні вечори. Були організовані режисерські курси, які готували керівників для аматорських театральних гуртків. Драматичні колективи під орудою режисерів вивчали п'єси українських класиків ("Наталка Полтавка" І. Котляревського, "Запорожець за Дунаєм", С. Гулака-Артемівського, М. Старицького "Ой не ходи, Грицю" та багато інших), які ставили на театральних сценах українською мовою. Але в кожному конкретному випадку потрібно було брати дозвіл у повітового старости, надавався він лише за умови додаткової постановки польською мовою уривка з п'єси А. Міцкевича "Dziady" [2, 22].

Культурне життя Рівного в той час значною мірою було "імпортоване". Після громадянської війни в еміграції опинилася велика кількість артистів, які заробляли на життя сольними концертами, та п'єсами в один акт, переважна більшість яких посереднього гатунку. Мешкав та гастролував по Польщі, можливо виступав в повітових містечках Волині, з 1923 по 1927 рік і О. Вертинський (1889 – 1957) [3, 37]. Гастролуючи у 30-х роках професійні театри М. Греля, Є. Шубінова та оперна трупа А. Андрєєва-Трельського, не обминали і Рівного. Оскільки ці театри були суто мандрівними, їхні вистави у більшості випадків не мали відповідного художнього оформлення.

З гастролуючих труп заслуговує на повагу Волинський український театр під орудою М. Певного (?–1940) з Луцька, який представляв традиційний український етнографічний, історичний, соціально-побутовий репертуар; його можна вважати провідним на Волині. Театр утримував велику професійну трупу, художника, оркестр (скрипки, цимбали, бандури, сопілки, бубни), технічні цехи та хор – в якому органічно поєднувалися і динамічно взаємодіяли традиції селянського пісенного подуту, культурної музики і концертно-хорової практики. До репертуару бралися, незважаючи на цензурні утиски, багатоактні українські класичні п'єси. Першою вистава театру була – за п'єсою Л. Старицької-Черняхівської (1868–1941) "Гетьман Дорошенко" (1928), останньою "Вій" (1939) за повістю М. Гоголя. Вони художньо оформлювалися і сумлінно, без купюр і шаржування, гралися на сцені. До появи лучанця драматургія ніколи в Рівному не з'являлася, та ще й у професійному виконанні [1, 34].

Незважаючи на проблеми і труднощі, на Рівненщині почали з'являтися нові акторські трупи. У Костополі виник театр під назвою "Краля", він ставив одноактні п'єси; у Здолбунові – театр під орудою М. Комаровського (? – ?), де працювало декілька професійних акторів. Не припиняв своєї роботи Острозький театр під керівництвом Ю. Заячківського, який орієнтувався виключно на драматургію корифеїв українського театру. Також інші аматорські гуртки по всьому повіту. У багатьох робітничих колективах також розвивалась художня самодіяльність. Це була чи не єдина форма знайомства людей праці з театральним мистецтвом. Так, 1925 року в Рівному було організовано театр залізничників, який мав власне дерев'яне приміщення в залізничному парку, цей театр очолював емігрант із Росії антрепренер О. Бояров (? – ?). Першою він здійснив постановку п'єси І. Лисенка-Кониц (?–?) "Каторжник". Репертуар театру складався з п'єс М. Горького (1868–1936), А. Чехова (1860–1904), Г. Квітки-Основ'яненка, І. Карпенка-Карого. Постановки вистав молодого робітничого театру були значним мистецьким явищем культурного життя міста. На жаль, театр проіснував не довго.

Проаналізувавши театральні традиції зазначеного періоду, можна зробити висновки:

- в мистецьких закладах бракувало професіоналізму, художньої цілісності, досконалості в режисурі й акторській майстерності, все трималося на аматорському ентузіазмі та великому бажанні не втратити національні художні цінності, які вигартувалися протягом часу;
- на сценічних майданчиках Рівненщини ставили п'єси українських драматургів І. Котляревського, М. Старицького, Г. Квітки-Основ'яненка, С. Гулака-Артемівського, І. Карпенка-Карого;
- в театральних дійствах задіявались малочисельні хорові колективи фольклорно-етнографічного спрямування, в оркестрах використовували музичні інструменти – цимбали, бандури, скрипки, колісні ліри, сопілки, кобзи, торбан, бубони та інші;
- театральні колективи Рівненщини та в цілому Волині мали в своїй основі етнографічно-фольклорні форми й традиції;
- на території Рівненщини, крім українських труп, співіснували театральні колективи польських, єврейських, російських та чеських громад.

Література

1. Жилінський І.Ф. Історія театрального мистецтва Рівненщини / Ігор Федорович Жилінський // Енциклопедично-мистецьке видання. – Рівне: Овід, 2009. – 605 с.
2. Савчин Л.М. Рівненський обласний академічний український музично-драматичний театр / Лілія Михайлівна Савчин. Монографія. – Рівне: Волинські обереги, 2010. – 332 с.
3. Савченко Б.А. Кумиры забытой эстрады / Борис Александрович Савченко. – М.: Знание, 1992. – 208 с.

4. Українська поезія: Кінець XVI – XVII ст. / Упоряд. В.П. Колосова, В.І. Кречотень. – К.: Наукова думка, 1978. С. 381.
5. Франко І.Я. Про театр и драматургію / Іван Якович Франко // [вибрані статті, рецензії та висловлювання]. – К.: АН УРСР, 1957. – 346 с.
6. Волинські дзвони: Науково-краєзнавчий альманах РДГУ. – Рівне: РДГУ, 1999. – Вип. III. – 226 с.
7. Державний архів Рівненської області (ДАРО). – Ф.16/30, оп. 18, од.зб.23, арк. 5, 68, 97.
8. Gaiie L Wojcech Boguslawski... jego działalności / L. Gaiie // [Książka]. – Warszawa, 1925.
9. Krol-Koczkavowska B. Teatr Dawnej Polski / Beata Krol-Koczkavowska // [Książka]. – Warszawa: Nefryt, 1971. – 384 с.

References

1. Zhylynskyi I.F. Istoriiia teatralnoho mystetstva Rivnenshchyny / Ihor Fedorovych Zhylynskyi // Entsiklopedychno-mystetske vydannia. – Rivne: Ovid, 2009. – 605 s.
2. Savchyn L.M. Rivnenskyi oblasnyi akademichnyi ukrainskyi muzychno-dramatychnyi teatr / Liliia Mykhailivna Savchyn. Monohrafiia. – Rivne: Volynski oberehy, 2010. – 332 s.
3. Savchenko B.A. Kumiry zabytoi estrady / Boris Aleksandrovich Savchenko. – М.: Znanie, 1992. – 208 s.
4. Ukrainska poeziia: Kinets XVI – XVII st. / Uporiad. V.P. Kolosova, V.I. Krekoten. – К.: Naukova dumka, 1978. S. 381.
5. Franko I.Ya. Pro teatr y dramaturhiiu / Ivan Yakovych Franko // [vybrani statii, retsenzii ta vyslovliuvannia]. – К: AN URSSR, 1957. – 346 s.
6. Volynski dzvony: Naukovo-kraieznavchyi almanakh RDHU. – Rivne: RDHU, 1999. – Vyp. III. – 226 s.
7. Derzhavnyi arkhiv Rivnenskoii oblasti (DARO). – F.16/30, op. 18, od.zb.23, ark. 5, 68, 97.
8. Gaiie L. Wojcech Boguslawski... jego działalności / L. Gaiie // [Książka]. – Warszawa, 1925.
9. Krol-Koczkavowska B. Teatr Dawnej Polski / Beata Krol-Koczkavowska // [Książka]. – Warszawa: Nefryt, 1971. – 384 с.

УДК 78.03

Чжан Бо

преподаватель, Миньцзянский Университет (КНР),
магистр, Одесская национальная музыкальная
академия им. А.В. Неждановой

ФРАНЦУЗСКАЯ ЛИРИЧЕСКАЯ ОПЕРА СРЕДИ ЖАНРОВ СЕРЬЕЗНОГО ПОПУЛЯРНОГО ТЕАТРА

Автор делает попытку выявить укорененность, в частности в европейском музыкальном театре, жанра лирической оперы, связанной и с академической традицией, и с популярной сферой, что позволяет находить соответствующие параллели в китайском национальном искусстве.

В работе также сделан вывод о новаторстве Ш. Гуно, произведения которого резонировали с аналогичными поисками других национальных школ, однако выдерживали традицию национальных предпочтений.

Ключевые слова: лирическая опера, серьезный популярный театр, национальная традиция, музыкальный жанр, французская музыкальная традиция.

Чжан Бо, викладач Міньцзянського університету (КНР), магістр Одеської національної музичної академії ім. А.В. Нежданової

Французька лірична опера серед жанрів серйозного популярного театру

Автор робить спробу виявити вкоріненість, зокрема в європейському музичному театрі, жанру ліричної опери, пов'язаної і з академічною традицією, і з популярною сферою, що дає змогу виявити відповідні паралелі в китайському національному мистецтві.

В роботі також зроблено висновок про новаторство Ш. Гуно, твори якого резонували з аналогічними пошуками інших національних шкіл, однак витримували традицію національних уподобань.

Ключові слова: лірична опера, серйозний популярний театр, національна традиція, музичний жанр, французька музична традиція.

Zhang Bo, Master A.V. Nejdanova ONMA, lecturer Minjiang University (China)

The French lyrical opera among genres of the serious popular theatre

The purpose of the given studies is to find out the origin of the lyrical opera genre in European music theatre. The lyrical opera is connected with academic tradition, and popular sphere that allows us to find the parallels with Chinese national art. The guarantee of it is the performance choice and public confession. Chinese singers love to sing the compositions of the lyrical French opera and audience understands them because there is their own line of the lyrical opera Chinese culture such as the Kunqu old-time opera which is well-known in popular cultural sphere at the beginning of the XXI century.

In lyrical opera the lyricism is a factor of the melodious hymn way of expression, which has formed the basis of operatic vocalization. Including in French operatic tradition it appeared as the variety of the genre manifestation of the opera (the lyrical tragedy) where music formed scenic syntheses for actions and ideality of the vocal expression.